

A nyomvonalszakaszon egyetlen szarmata gödörészlet volt, korongolt szürke és kézzel formált kerámiával.

Bal oldali párhuzamos földút

A bal oldali párhuzamos földút 0+150–430 km közötti szakaszán került elő 22 objektum, de ezek közül csak 8 volt régészeti objektum, a többi újkori. A nyolc objektum kora a középső rézkor vége–késő rézkor eleje közötti időszakra tehető. Az objektumok két sír kivételével gödrök, gödörészletek. A 395. gödörészlet több kisebb-nagyobb belső gödörből állt, melyek egyikébe egy tulokfejet helyeztek. A 312. objektum északi részletének két mélyebb gödréből nagy mennyiségű edénytöredék került elő, néhány őrlőkő és kovaszilánk társaságában.

A két sír közül az egyik erősen sérült volt, a K–Ny tájolású csontváz bal oldalára volt fektetve, a halott bal karja és térdei közé edényt helyeztek. A másik sírban egy ovális gödörbe bal oldalára helyezett csontváz feküdt, két karját fejmagasságba, lábait könyökig felhúzták. Feje mellé kisméretű edényt helyeztek, deréktól a jobb térdig egy 11 darabból álló mészkőgyöngysor (öv?) került elő. Mindkét sír a bodrogkeresztúri kultúrához tartozhat.

Útkorrekciók

A főnyomvonalhoz 83+050–075 km között csatlakozó, illetve a Szelei úttól K-re eső útkorrekció É-i részén 21 telepobjektum helyezkedett el: 1 ház, 1 nagyméretű gödör, 1 árok és 18 kisebb-nagyobb gödör. Ezek egy része nem tartalmazott korhatározó leletet, néhány gödör jellegtelen őskori cserepei réz- vagy bronzkoriak lehetnek. A középső és késő rézkor átmeneti fázisának elég gazdag leletanyaga került elő a kb. 5,5×4,4 méteres, szabálytalan kerek gödörből. A kisebb-nagyobb, lefelé szűkülő, méhkas alakú és hordószerű, kerek veremek egy része a Kr. u. 2–3. századi szarmata településhez tartozik. A nagyméretű, méhkas alakú 336. gödörből főleg kézzel formált fazéktöredékek, fedő- és szűrőtöredékek, korongolt hombár- és táltöredékek mellett 2. századi provinciális fazéktöredék is előkerült. A felület egyetlen árokrészlete szintén a szarmata telephez tartozik.

A ház ÉNy–DK tengelyű, téglalap alakú, kb. 4,5×3,5 méteres, DK-en 2,5 méteres keskeny árokszerű nyúlvánnyal, melynek DK-i vége gyengén átégett. A ház közepén sekély gödröt, tetőtartót figyeltünk meg. Gazdag leletanyagára a kézzel formált edénytöredékek túlsúlya jellemző. A római import (Drag. 33. csészetöredék, piros festett kerámia, sötétszürke, homokos fazéktöredékek) alapján a ház a 2. századra, a 3. sz. elejére keltezhető.

Az útkorrekció déli részén 12 telepobjektumot tártunk fel: 1 házat, 1 szabadtéri kemencét, 9 gödröt és 1 körárokészletet. A keltezhető gödrök közül a 351. ÉK–DNy hosszúkas, meredek oldalú gödör talán kút volt (alján feljött a víz), betöltéséből szarmata kerámia és piros festett római táltöredék került elő. Szintén a szarmata telephez tartozik a 352. kerek verem, mely szarmata kerámia mellett amphora-töredéket is tartalmazott. Közel Ny–K tengelyű, kb. 2,5×1,9 méteres téglalap

alakú gödör a 355. objektum, ÉNy-i sarokrésze lejtős, a másik három sarokrészben sekély gödrökkel. K-i és D-i oldalához egy-egy kemence csatlakozik; leletanyaga kevés szarmata edénytöredék. A szarmata telepobjektumok hozzávetőleg a 2–3. századra keltezhetőek.

Két gödör tartalmazott Árpád-kori kerámiát. Az 50–70 cm széles, félkör metszetű 353. ároknak csak egy része esett a feltárási területre; betöltéséből vastöredék, apró őskori cserép került ki, viszonylag laza, humuszos betöltése alapján Árpád-kori vagy fiatalabb lehet.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatársak: Berta Gergely, Czeglécki Tibor, Hegedűs Gabriella, Kasza László, Lind Árpád, Megyes László, Szabó Gergő, Szebenyi Nándor, Szőke Tibor, Zsoldos Attila, Zsolnay László ásatási technikusok.

KALÁCSKA RÓBERT – MADARAS LÁSZLÓ – POLGÁR ZOLTÁN

4. Abony, Régi-Rékasi-úti-dűlő

(Pest megye) Ó, Kk

A 4. sz. főút Abonyt elkerülő nyomvonalának kutatása során megelőző feltárást végeztünk a dűlő területére eső két lelőhelyen.

62. lelőhely: A 86+700–86+900 km-szelvényben 2004. május 18–19-én három gödörfelt és két foltrészlet került elő a dombhát K-i szélén. A lelőhely kiterjedésének pontosítására a nyomvonal É-i szélén húzott kutatóárokban csak új- és jelenkori beásások feltjait figyelhettük meg. Felületbővítéssel a nyomsáv közepén 12 kisebb, valószínűleg őskori gödör került elő, kis csoportban. Feltárást június 9-én fejeztük be. A 7. sz. gödörben néhány embercsont-töredék került elő, a többiek lelet nélküliek. Szórványlelet egy őskori kovapenge. A feltárt terület 1820 m².

66. lelőhely: A 87+320–87+360 km főúti sáv északi oldalán, a humuszréteg leszedésekor előkerült új lelőhely. Feltárása – megszakításokkal – 2004. május 28. és június 11. között történt. Az 1. sz. árok 31 m hosszú, NyÉNy–KDK irányú, keskeny, ÉNy-i végénél derékszögben KÉK felé kanyarodik, rövid részlete után kihalad a nyomsávból. Elsekélyesedő KDK-i végében 16. századi fazék fenékrészét találtuk. A 2. sz. árok 14,6 m, ÉÉK–DDNy irányú, DDNy-i vége oszlogödörre mélyül, ÉÉK felé túlhalad a nyomsávon. A két árok szögletes, üres területet övez, a déli sarokban 9 m széles nyílással. 16. századi szárnyék alapárkai lehetnek. Az 1. ároktól délre feltárt sekély 3. sz. gödör viszonylag laza, fekete humusz betöltése az árkokéval egyezik, lelete nem volt. A feltárt terület 600 m².

Munkatársak: Dinnyés Dóra és Gera Ágnes ásatási technikusok.

DINNYÉS ISTVÁN

5. Abony, Sashalom-dűlő

(Pest megye) Sza, Á

A 4. sz. főút Abonyt elkerülő nyomvonalának kutatása során megelőző feltárást végeztünk a dűlő területére eső két lelőhelyen.